

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 290/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti A., s. r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. B., K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/19/2009 a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 NcC/35/2010-186 z 3. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti A., s. r. o., o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2011 doručená sťažnosť spoločnosti A., s. r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. B., K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/19/2009 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 NcC/35/2010-186 z 3. novembra 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že svojím návrhom doručeným okresnému súdu 23. januára 2009 uplatnila voči odporcovi nárok na zaplatenie sumy 1 090 645,60 € s prísl. z titulu náhrady škody z poistnej udalosti. Sťažovateľka pre účely, „*aby sa tým vytvoril priestor pre možnú mimosúdnu dohodu účastníkov*“, návrh podala miestne nepríslušnému súdu, ktorý nie je všeobecným súdom, súdom daným na výber ani výlučným súdom žiadneho z účastníkov, t. j. okresnému súdu. Vo veci boli ďalej vykonané tieto úkony:

„- 27. 11. 2009 prípis sťažovateľa konajúcemu súdu, v ktorom oznamuje neúspešnosť pokusu o mimosúdnu dohodu,

- 21. 12. 2010 Okresný súd Košice-okolie uznesením sp. zn. 9 C/19/2009-106 ukladá odporcovi, aby sa písomne k veci vyjadril,

- 18. 2. 2010 písomná zmena uplatneného návrhu,

- písomné podania zo dňa 4. 2. 2010, 18. 2. 2010, 4. 6. 2010, 21. 7. 2010, ktorými sťažovateľ oznamuje súdu skutočnosti ním požadované a zároveň oznamuje súdu svoju žiadosť o postúpenie veci miestne príslušnému súdu,

- 22. 4. 2010 doručené uznesenie Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 9 C/19/2009 zo dňa 7. 4. 2010, ktorým pripustil zmenu žaloby,

- dňa 11. 5. 2010 doručená výzva súdu na úhradu súdneho poplatku,

- úhrada súdneho poplatku,

- doručenie uznesenia súdu zo dňa 22. 6. 2010, ktorým pripustil do konania vedľajšieho účastníka...,

- doručené uznesenie Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 23. 6. 2010, ktorým konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil,

- dňa 21. 7. 2010 úhrada súdneho poplatku z návrhu,

- 1. októbra 2010 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie Okresného súdu Košice-okolie o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava I zo dňa 17. 9. 2010,
- 18. 3. 2011 sťažovateľovi doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 NcC/35/2010 z 3. 11. 2010,
- 18. 3. 2011 doručenie predvolania Okresného súdu Košice-okolie na nariadené pojednávanie na deň 29. 4. 2011,
- 6. 4. 2011 písomné podanie sťažovateľa vo veci,
- 18. 4. 2011 dovolanie sťažovateľa na NS SR,
- 20. 4. 2011 sťažovateľ vzniesol voči konajúcej sudkyňi námietku zaujatosti, ako aj námietku zaujatosti sudcov Okresného súdu Košice-okolie.“

Podľa názoru sťažovateľky:

„Okresný súd Košice-okolie v nesúlade so svojim prípisom zo dňa 1. 10. 2010 nezabezpečil ním predsavzatý postup a v rozpore s ust. § 105 ods. 3 OSP privodil vznik nezákonného stavu. Podľa ustanovenia § 105 ods. 3 OSP nadriadený súd Okresného súdu Bratislava I mal byť súdom, ktorý mal rozhodovať o nesúhlase tohto súdu s postúpením veci, resp. mal rozhodovať o námietke účastníka s postúpením veci. Jeho rozhodnutie malo byť záväzným aj pre súd, ktorému mala byť vec podľa rozhodnutia nadriadeného súdu postúpená. Krajský súd v Košiciach nebol takýmto súdom. Krajský súd v Košiciach svojim uznesením 2 NcC/35/2010 zo dňa 3. 11. 2010 v tejto právnej veci účastníkov rozhodol o miestnej príslušnosti, ktorým v zmysle uvedeného uznesenia je Okresný súd Košice-okolie.

Krajský súd v Košiciach za právny základ svojho rozhodnutia použil ust. § 105 ods. 3 OSP a takto rozhodoval o námietke odporcu v 1. rade o postúpení veci v zmysle písomnej námietky proti postúpeniu zo dňa 12. 10. 2010.

Krajský súd v Košiciach nemal rozhodovať o námietke účastníka voči postúpeniu, lebo nebol miestne príslušným krajským súdom na také rozhodnutie a k takémuto postupu v zmysle zdokumentovaných úkonov prvostupňového súdu taktiež nebol dôvod, pričom takýto postup neumožňuje ani ustanovenie § 105 ods. 3 OSP.

Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, ktorý rozhodol ako miestne nepríslušný krajský súd, založilo právny stav, ktorý napriek zdokumentovaným úkonom sťažovateľa nemôže už byť v súčasnosti relevantnými úkonmi všeobecných súdov riešený.

Sťažovateľ svojim návrhom sa nedostal k zákonnému sudcovi a v konaní Krajský súd v Košiciach rozhodoval, aj keď tak konať nemal a svojim rozhodnutím privodil vznik právneho stavu, ktorý nie je všeobecnými súdmi riešiteľný okrem postupu, ku ktorému bol Okresný súd Košice-okolie podaním zo dňa 6. 4. 2011 vyzvaný, ale tak neučinil. Jedine postúpenie súdneho spisu, napriek rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, miestne príslušnému Okresnému súdu Bratislava I vie opätovne navodiť súlad so zákonným postupom a rozhodovaním o procesných právach účastníkov konania.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/19/2009 a uznesením krajského súdu č. k. 2 NcC/35/2010-186 z 3. novembra 2010 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil „za účelom predloženia súdneho spisu Okresnému súdu Bratislava I na rozhodnutie o námietke odporcu v 1. rade o príslušnosti“ a aby sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 261,82 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľky s uznesením krajského súdu č. k. 2 NcC/35/2010-186 z 3. novembra 2010, ktorý na základe námietky žalovaného v 1. rade proti oznámeniu okresného súdu zo 17. septembra 2010 o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava I rozhodol, že na konanie je miestne príslušný okresný súd. Sťažovateľka sa stotožňuje s právnym názorom okresného súdu vyplývajúcim z uvedeného oznámenia, a síce, že na rozhodovanie o jej návrhu je miestne príslušný Okresný súd Bratislava I, a z tohto dôvodu napadnuté rozhodnutie krajského súdu považuje za vydané miestne nepríslušným súdom, v dôsledku ktorého vo veci ďalej koná (taktiež) miestne nepríslušný okresný súd. Uvedeným rozhodnutím krajského súdu a s ním súvisiacim postupom okresného súdu dochádza podľa názoru sťažovateľky k porušovaniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol pre jej neprípustnosť podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesenie krajského súdu č. k. 2 NcC/35/2010-186 z 3. novembra 2010 nadobudlo právoplatnosť 18. marca 2011. Dňa 18. apríla 2011 podala

sťažovateľka proti uvedenému rozhodnutiu dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dosiaľ nerozhodol.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Inými slovami, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky, porušenie ktorých namieta, má najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra

2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, s'ťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať s'ťažovateľka k dispozícii už iba podanie s'ťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou s'ťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd zároveň upozorňuje právneho zástupcu s'ťažovateľky, že jednou zo všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania vo veci s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, v ktorom sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2011